

Utan bostadspolitik ingen jämställdhet

Korta fakta om bostadsmarknaden ur ett
jämställdhetsperspektiv och våra förslag
för en mer jämställd bostadspolitik

Är bostadsmarknaden jämställd?

Dagens bostadspolitik förstärker tvåsamhetsnormen.

En ensamstående bostadssökande, inte minst en kvinna, har svårt att hävda sig på dagens bostadsmarknad. Kvinnor lider mer (eller på andra sätt) av exempelvis bristen på hyresrätter.

Att kvinnor oftare drabbas av våld i nära relation innebär att konsekvenserna av en lång väntan på en hyresrätt kan bli betydligt allvarigare för kvinnor än för män.

Den som gjort mest jobb i hemmet, är oftast den som får lämna det.

- I Stockholms län är situationen extra svår, särskilt för unga vuxna. **Där är det bara 38 procent av unga kvinnor som bor själva i ett eget boende.** Bland män är det 45 procent (Hyresgästföreningen, 2023).
- Bland de kvinnor som vill separera utgör bostadsmarknaden ett hinder. **57 procent av kvinnor som är gifta eller sambo skulle troligtvis inte ha råd att bo kvar i sin lägenhet om de separerade med sin partner.** Bland män är siffran 36 procent (Fredrika Bremerförbundet, 2022).
- Under äktenskapet äger män 17 procent mer av fastighetsvärdet. **Efter en skilsmässa ökar mäns fastighetsägande medan kvinnors minskar. Män äger totalt 75 procent mer av fastighetsvärdet än kvinnor efter en skilsmässa. (Ownershift, 2022)¹.**
- Jämställdhetsmyndighetens undersökningar visar att kvinnor fortfarande utför mer obetalt arbete i hemmet. **Kvinnor har större ansvar för barnomsorg och hushållsarbete och spenderar mer tid än män i och runt hemmet.**
- Det är svårt att få ett bolån som ensamstående, och ännu svårare för kvinnor som bor själva. Till följd av löneskillnader tar det längre tid för kvinnor att spara ihop till en egen bostad. **Bland de ensamstående som tog nya bolån 2022 var medelåldern bland kvinnor 43 år, bland män 38 år (Finansinspektionen, 2023).**
- Majoriteten av kvinnor kommer att leva längre än sina partners och änkor är särskilt utsatta på bostadsmarknaden. **Änkor tvingas ofta flytta från sitt hus när deras partner dör, om deras pension inte räcker för att bo kvar själv.**
- **42 procent av män över 65 bor i villa, medan bara 28 procent av kvinnor över 65 bor i villa (SCB, 2023).** Äldre kvinnor är också överrepresenterade i bostadsköer i Stockholm och Malmö. I åldersgrupper över 70 år är det över 60 procent kvinnor i båda städernas största bostadsköer².

¹ Ownershifts undersökningen gäller par som var gifta 2016 och skiljde sig 2018.

² Troligtvis också i Göteborg, men Boplats Göteborg saknar könsuppdelad statistik. Inga andra bostadsköer har undersökts.

För många är boendet en fråga om liv och död

Mellan 2018 och 2022 var det 35 kvinnor som mördades eller utsattes för dödligt våld av en manlig partner.

Flera av de som mördades hade bett om hjälp av socialtjänsten att hitta en bostad, men inte fått hjälp. Inom ett år efter att bostad diskuterats eller efter att våldet blivit känt, hade brottsoffret dödats. Samtliga mord hade skett i det egna hemmet (Socialstyrelsen, 2022).

Våldsutsatt kan vem som helst bli, men vissa grupper är mer utsatta. Av ensamstående mammor var det 33 procent som utsattes för våld under 2022. Under en livstid kommer var tredje kvinna att någon gång utsättas för våld (Brå, 2024).

Bland hemlösa kvinnor är våldsutsatthet den fjärde vanligaste orsaken till hemlösheten. Den största gruppen av kvinnor i akut hemlöshet (26 procent) sover på skyddat boende (Socialstyrelsen 2023).

Färre än 60 kommuner erbjuder förtur i bostadskön till kvinnor som är utsatta för våld. Över 80 kommuner erbjuder så kallad näringslivsförtur till människor som fått jobb men inte bostad i kommunen (Bostadsmarknadsenkäten, 2024).

Kvinnor vill se hyresvänlig politik

I vår undersökning Hyresgästerna 2024 så framkommer att kvinnor ser bostadsbristen som ett större problem än män.

- **Nästan 4 av 10 kvinnor anser att bostadsbristen är mycket stort samhällsproblem**, medan motsvarande bland män är 3 av 10.
- Kvinnor ser inte bostaden som en investering med förväntan om avkastning på samma sätt som män gör.
- **32 procent av kvinnor premierar stabila boendekostnader före att göra vinst på sin bostad**. Bland män är siffran 26 procent.
- Att ha inflytande vid renovering kan vara ett sätt att hålla nere kostnader. Detta är viktigare bland kvinnor än för män. **37 procent av kvinnor håller helt med om att hyresgäster ska ha inflytande vid renovering**, motsvarande bland män är 29 procent.
- Storleken på bostadsbidraget har inte hållit jämna steg med kostnadsutvecklingen i övriga samhället. **21 procent av kvinnor håller helt med om att det behöver göras mer generöst igen**. Bland män är det 16 procent som helt håller med.
- Varken män eller kvinnor vill ha marknadshyror, men kvinnor motsätter sig särskilt. **Hela 75 procent av alla kvinnor är starkt emot marknadshyror**, motsvarande bland män är 70 procent.
- **Nästan sju av tio kvinnor tycker att det främst borde byggas fler hyresrätter. Motsvarande andel bland män är 57 procent**.
- Medan kvinnor värderar centralitet och kommunikationer högt är män mer dragna till livet på landet. 43 procent av män föredrar glesbygd i sitt närområde över folkliv utanför dörren. Bland kvinnor är det 37 procent som hellre ser glesbygd.
- Kvinnor är också mer öppna för att blanda in urbana inslag i villaområden. **50 procent av kvinnor tycker att det är ett mycket bra eller ett ganska bra förslag att bygga fler hyresrätter i villaområden för att minska segregationen, jämfört med 40 procent bland män**.

Vad behöver göras?

När hyresrätten bortprioriteras av politiken och för få bostäder byggs drabbas kvinnor hårdast. Bostadspolitiken behöver reformeras. Ett jämställt samhälle kräver en aktiv bostadspolitik med hyresrätten som en viktig byggsten. Här är våra förslag som skapar förändring mot ett mer jämställt boende.

Ett nytt jämställdhetspolitiskt delmål

- Sveriges mål för jämställdhetspolitiken är att män och kvinnor ska ha samma makt att forma samhället och sina liv. Hyresgästföreningen anser att det saknas ett delmål om bostadsmarknaden: **Jämställd bostadsmarknad.**
- Bostadsmarknaden ska inte fördjupa ojämställdheten, utan män och kvinnor ska ha samma möjlighet att råda över sin boendesituation. I de fall där det är möjligt ska bostadspolitiken aktivt främja jämställdhet.

Mer behovsfördelning av bostäder

- Fler bostäder behövs, men de bostäder som blir lediga behöver också fördelas på ett bättre sätt än idag, och det finns goda möjligheter att i högre utsträckning fördela bostäder efter behov. Stora delar av befolkningen är överens om att det behövs mer behovsfördelning och att grupper som barnfamiljer, våldsutsatta och unga bör prioriteras.

Nyfiken på mer?
Läs hela rapporten här:

Statliga förtursintyg för våldsutsatta

Våldsutsatta kvinnors boendesituation är akut och på liv och död. Inte en till kvinna ska behöva dö för att hon inte får tillgång till en fredad och trygg bostad. Hyresgästföreningen föreslår statliga förtursintyg för att möta denna grups behov.

- Ett förtursintyg skulle utfärdas av statlig myndighet i samråd med den lokala kvinnojouren som tar hand om den våldsutsatta. Intyget skulle ge kvinnan en statlig hyresgaranti som kan uppvisas för kommunala eller privata hyresvärdar i hela Sverige.
- Garantin ska vara generös nog att hyresvärdar inte får någon anledning att neka en bostad mot bakgrund av kvinnan har varit tvungen att flytta till en ny ort och lever på ekonomiskt bistånd, eller om hon dras med skulder som våldsutövaren orsakat.

Stärka bostadsbidraget

- Vad gäller åtgärder på efterfrågesidan, så kan det konstateras att det finns behov av särskilda stöd för människor som bor själva, inte minst ensamstående föräldrar. Bostadsbidraget är idag inget effektivt sätt att främja goda boendevillkor.
- Dels har det halkat efter i kostnadsutvecklingen, taket för när man inte längre är beviljad stöd är för lågt, och alltför många blir skuldsatta för att de inte kunnat förutse sina boendekostnader eller inkomster tillräckligt bra.

Förmånliga bygglån

- En bostadsmarknad med större frihet för den enskilda individen med möjlighet att anpassa sin bostadssituation efter skiftande behov förutsätter att bostadsbristen avskaffas. Det bästa sättet att göra det, och på så vis framtidssäkra jämställdheten, är att staten tar ett större ansvar för bostadsfinansieringen genom förmånliga bygglån i lågkonjunktur. Det skulle ge fler nya bostäder som man inte måste vara två för att kunna efterfråga.

Hyresgästföreningen

För mer information, besök oss på
hyresgastforeningen.se